

Третяк Т.М.

Інститут психології імені Г.С. Костюка

Національної академії педагогічних наук України

РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ В ПРОЦЕСІ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ ЗА УМОВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Розглядається принцип невизначеності як характеристика функціонування природи. Аналізуються об'єктивно і суб'єктивно обумовлені детермінанти подолання інформаційної невизначеності. Акцентується увага на процесуальному підході до невизначеності, в зв'язку з цим враховуються особливості співвідношень структурного, функціонального і структурно-функціонального конструювання актуальних образів. Зокрема, наголошується, що можливість сконструювати власну реальність («інформаційне сховище особистості») ґрунтується на безвідповідальному ставленні до аналізу актуальної інформації. Розглядаються структура та динаміка складної життєвої ситуації. Подається структура процесу вирішення творчої задачі (за В. О. Моляко) та розроблена ним система творчого тренінгу КАРУС, її діагностичний та розвиваючий потенціал з метою формування психологічної готовності особистості до розв'язування творчих задач за умов екстремальності та інформаційної невизначеності. Подається характеристика етапів і фаз творчого мислення та особливостей реалізації системи КАРУС. Зроблено висновок, що адекватне розуміння сприйнятої інформації в складних умовах може в решті решт зберегти людині життя (особливо під час бойових дій чи в умовах окупації). Важливо також на кожному з етапів вирішення актуальної задачі вірно оцінювати структурні і функціональні характеристики знайдених елементів конструювання, на основі чого вибудовується шуканий її розв'язок. Особливо це стосується етапу вивчення початкових умов задачі та формулювання шуканих умов на базі стартових, заданих. Зрозуміло, що від цього залежить те, наскільки точною буде побудова задуму вирішення задачі, наскільки створена конструкція відповідатиме усім заданим вимогам, в якій мірі вдасться нейтралізувати деформуючий вплив екстремальності та інформаційної невизначеності на процес розв'язування актуальної творчої задачі.

Ключові слова: творче мислення, задача, інформація, стратегія, інформаційна невизначеність.

Постановка проблеми. Складноорганізована діяльність має в основі послідовність вирішення задач зростаючої складності. В сучасній науці нові знання отримуються в результаті конструювання, поєднання часом взаємовиключаючих позицій, більш чи менш складноорганізованих багатомірних інформаційних структур, отриманими різними дослідниками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В рамках синергетичної методології контекстуальна характеристика суб'єкта тісно пов'язана з включеними до цих контекстів спостерігачами, наприклад, «спостерігача другого порядку, який спостерігає за самим собою і є водночас спостерігачем стосовно контингентного ансамблю контекстуально локалізованих спостерігачів першого порядку» [1]. А отже, в процесі наукового дослідження конструюється певний інтегративний метод, детермінований рівнем готовності дослідника до такого роду діяльності, коли «епістемоло-

гія складності виникає в самому процесі дослідницького просування» [6].

Складноорганізована система (метасистема) обумовлює новий рівень керування системою, коли паралельно з функціонуванням регуляції даної системи має місце надсистемна регуляція, що передбачає диференціацію функцій систем [25].

На думку В. В. Знакова, «метаперсональна самоінтерпретація поширюється за межі індивідуально-особистісного внутрішнього світу і охоплює більш широкі сторони людського буття» [10, с. 8], а Д. О. Леонтьєв наголошує, що суб'єктність – це процес соціального конструювання свідомості, особистості і поведінкових практик [13, с. 153].

Отже, в залежності від синергетичної системи координат паралельно з аналізом діяльності певних суб'єктів може розглядатись системна діяльність метасуб'єкта, а також визначатись спектр функціонування метасуб'єкта в більш масштабному контексті [21; 22].

Мета цієї публікації – здійснити огляд проблеми розв’язування задач в процесі творчого мислення суб’єкта за умов інформаційної невизначеності.

Виклад основного матеріалу. Оскільки функціонування природи навколишнього світу характеризується принципом невизначеності, неможливо об’єктивно сприймати його у всьому спектрі притаманних властивостей [2]. Так, наприклад, світло має дуалістичну природу, яку описує корпускулярно-хвильова теорія.

Адекватність створеного образу досліджуваного явища, об’єкта, феномену визначається відповідністю реалізованих методів дослідження, конструювання, знань про досліджуваний матеріал. При цьому побудована шукана конструкція характеризується не лише задачними обмеженнями, а також і особистісними характеристиками того, хто розв’язує дану задачу, до визначає її умови і вибудовує гіпотетичну, більш чи менш адекватну реальності шукану конструкцію розв’язку.

Зрозуміло, кожна людина має свого рівня системноорганізований творчий інструментарій розв’язування задач, який в залежності від моделі контексту, вибудованого самим суб’єктом, трансформується свого роду «похідну», ніби ситуативну розгортку. При цьому різні прояви суб’єктності свідчать, насамперед, про складність ментальної організації суб’єкта. Як стверджує М. С. Гусельцева: «Важлива якість суб’єкта – його автономність, протистояння колективності» [7, с.13].

Сучасний світ, задачні ситуації, в які потрапляє людина в процесі взаємодії із світом, характеризуються мінливістю, складністю і невизначеністю. Тож множинність контекстів обумовлює і множинність підходів до структурно-функціонального аналізу цих контекстів. Одним з домінуючих серед цих підходів є мережевий віртуальний простір. Також має місце домінування і збільшення впливу Інтернету як засобу спілкування, отримання нової інформації та конструювання картини світу у сучасних людей, а отже, їх інформаційної соціалізації.

Невизначеність трактується як неможливість контролювати прийняття рішень і взагалі свої дії в ускладнених умовах. Науковці розглядають проблему «недиференційованого образу», процесуального підходу до невизначеності [5, 11].

Д. О. Леонтьєв наголошує, що сучасні дослідження особистості базуються на ідеї самопроєктування людини, її власної життєтворчої активності [15]. При цьому ідея можливих Я пов’язана з уявленнями людей про себе, свої потенціальні

можливості і майбутнє, з смислами і цінностями людей, а також із способами взаємодії людини із світом. В цьому ракурсі розгляду проблеми може йти мова, як про досягнуті Я, так і про втрачені можливості самозміни і саморозвитку.

С. Н. Костроміна в рамках розробки концепції вивчення особистості на базі процесуальної моделі обґрунтовує необхідність розгляду особистісних феноменів як багатокомпонентних процесів [11]. До того ж динамічність особистісних проявів визначається логікою і швидкістю зміни станів і не обмежується певним спектром їх характеристик. Натомість перевага надається можливості врахування різноманіття станів і дій.

Вводячи новий термін «перебування в зміні», акцентуючий на «неспрямованості змін», Н. В. Гришина наголошує на важливості розуміння базового зв’язку між збереженням і зміною. А отже, мінливість особистості є атрибутивною її характеристикою. Разом з тим, слід зауважити, що вирішення проблеми виживання людини в складних життєвих умовах значною мірою залежить від її здатності не лише на одну, а водночас на кілька стратегій поведінкової діяльності [5].

Оскільки життя людини реалізується паралельно в соціальному (об’єктивному) і персональному (суб’єктивному) просторі і часі, такий широкомасштабний спектр можливих поєднань посилює розбалансування між різними складовими простору і часу та, в свою чергу, призводить до дисгармонії між особистісною оцінкою ситуації людиною, її ставленням до того, що відбувається нині, відбувалось у минулому чи гіпотетичних її уявлень щодо майбутніх змін [16].

При цьому може мати місце взаємодія двох домінуючих сфер: 1) персональний хронотоп «простір – час», пов’язаний із зовнішніми соціальними змінами, що відображає власне ставлення людини до об’єктивного простору і часу; 2) сфера віртуальності, яку людина вибудовує для себе, оминаючи об’єктивну систему координат.

Адже, для адекватного сприйняття реальності, для побудови життєздатних рішень, розв’язування життєвоважливих задач, пов’язаних з проблемами виживання і продуктивної трансформації актуальних задачних ситуацій і розвитку власного творчого інструментарію людині доводиться здійснювати суто адекватний структурно-функціональний аналіз всіх елементів цієї задачної ситуації у їх взаємозв’язку. Це може бути здійснено лише за рахунок реалізації структурно-функціонального конструювання, коли в процесі аналізу актуальних інформаційних структур враховуються водно-

час і структурні, і функціональні характеристики складових розглядуваної системи.

В тому разі, коли мова йде про аналіз структурних властивостей елементів, маємо справу зі структурним конструюванням. Коли ж структурні характеристики компонентів ігноруються, а розглядаються лише їх функціональні властивості, йдеться про реалізацію функціонального конструювання.

Слід зауважити, що акцентування на суто структурному чи суто функціональному конструюванні веде людину до побудови сфери віртуальності, «відірваної» від реальності, але комфортної в плані легкості її побудови і підтримання функціонування; так званого «сховища для втечі від реальності» з її проблемами, складнощами, з неминучістю відповідальності за прийняті рішення.

Отже, можливість сконструювати власну реальність, як правило, ґрунтується на безвідповідальному ставленні до аналізу актуальної інформації. Хоча водночас це свого роду «інформаційне сховище особистості» за сучасних умов життя може бути дуже актуальним у вирі нестабільної, постійнозмінюваної ситуації у навколишньому світі. Це може обумовлювати формування у людини уявлень про навколишній світ як ворожий, агресивний, сповнений песимістичних очікувань стосовно майбутнього.

В. В. Зеньковський стверджує, що людина володіє внутрішньою енергією (внутрішньою активністю душі, самодіяльністю душі), яка, як може здаватись, проявляється на елементарному рівні, як мінімум, як пристосувальна реакція на впливи зовнішнього світу. Насправді ця внутрішня енергія є дійсним творчим потенціалом людини, що проявляється на різних вікових рівнях і в різних сферах творчої діяльності. Вона діє за внутрішньою необхідністю, тобто вільно і виявляє селективний вплив щодо трансформації всього спектру об'єктивних умов існування і формує шлях досягнення притаманних їй цілей [8].

Актуальна задачна ситуація, в свою чергу, мобілізує спонтанне функціонування цієї внутрішньої енергії, забезпечує пошукову активність, спрямовує усвідомлювану і неусвідомлювану творчу діяльність на трансформацію образу світу, тієї психологічної реальності, що стає основою для побудови шуканої конструкції-розв'язку.

До того ж актуальна життєва ситуація може бути більш чи менш важкою в залежності від: 1) порушень адаптації людини в результаті зовнішніх чи внутрішніх змін [3, 18]; 2) високих вимог до ресурсів людини, що обумовлює необхідність

знаходження нових розв'язків задачної ситуації [12, с. 184]; виходу за межі звичних систем координат при вирішенні повсякденних задач [14; 18]; 3) конструктивних трансформацій особистості, нових можливостей, недоступних у повсякденному житті [19, 20]; а отже, маємо справу з людиною, яка знаходиться всередині ситуації і оцінює, інтерпретує, розуміє її як важку для себе [10].

На основі концепції образу світу, розробленої О. М. Леонтьєвим в контексті загальнопсихологічної теорії діяльності, Є. В. Бітюцька визначила структуру і елементи образу важкої життєвої ситуації як модель сприйнятої ситуації, що містить структурні елементи; характер зв'язків між ними (спрямованість, мережевість, лінійність та циклічність зв'язків); рівні та механізми переходу з одного рівня на інший; модальність образу [3, с. 121-122].

Характеризуючи динаміку образу важкої життєвої ситуації, вона виділяє такі її аспекти: 1) аналіз процесу розуміння, оцінювання та інтерпретації цієї ситуації; 2) адекватність і спотворення її образу; 3) повнота її образу; 4) гнучкість і ригідність при сприйнятті тяжкої життєвої ситуації.

Так, Ф. Ю. Василюк вважає переживання продуктивним процесом створення смислу в критичних ситуаціях, що характеризується складною внутрішньою динамікою: послідовною зміною засобів і стратегій [4]. При цьому людина не завжди здатна інтерпретувати тяжку життєву ситуацію як задачу. Повнота образу ситуації визначається комплексним баченням проблеми [19].

Гнучкість при сприйнятті тяжкої життєвої ситуації може виявлятися як здатність переконструювати образ ситуації через зміну обставин, отримання нової інформації. Натомість ригідність образу світу пов'язана з нездатністю змінити програму дій в ситуації невизначеності [23].

Формулюючи класифікацію напружених ситуацій, В. О. Моляко виокремлює швидкоминучі і довготривалі напружені ситуації, а також напружені ситуації з елементами невизначеності, такі ситуації, що вимагають готовності до екстрених дій, тобто за умов суттєвого дефіциту часу або необхідності швидких змін при виконанні довготривалої монотонної роботи. Напружену ситуацію може обумовлювати надходження неадекватної, необ'єктивної інформації.

При цьому умови діяльності він розподіляє наступним чином: звичні (до яких вже є адаптація), комфортні (за яких зручно виконувати звичну діяльність), комфортно-стимулюючі, помірно несприятливі, несприятливі, складні, дуже складні, екстремальні, катастрофічні.

В розробленій В. О. Моляко концепції творчої діяльності творчість аналізується як складова цілісного психічного потенціалу суб'єкта і є основою його конструктивної, проектувальної, видозмінюваної діяльності у професійних та повсякденних масштабах. Це стосується як проявів на різних вікових рівнях, так і стосовно функціонування різних сфер творчої діяльності: наукової, технічної, художньої, комунікативної, педагогічної, побутової та ін.

При цьому творчість розглядається, насамперед, як «творчість адаптації до умов життя, творчість гри, творчість навчання, творчість пізнання». Адже, коли дитина у процесі взаємодії із навколишнім світом здійснює відкриття на суб'єктивному рівні, не маючи ніякого ні інструментального досвіду (відповідних навичок і вмінь), ніякої інформаційної обізнаності стосовно актуальної картини світу, «творчий процес пристосування до навколишнього середовища переходить у більш складні форми, наповнюється осмисленими окремими діями, поєднанням цих дій у певні комбінації, з'являються вже з власного досвіду певні знання у формі образів більш чи менш широкого діапазону» [24, 22].

Характеризуючи загальну структуру перебігу творчих процесів, В. О. Моляко виділяє такі фази: виникнення проблеми, постановка задачі; аналіз завдання, досягнення розуміння умови; формування задуму розв'язання; здійснення розв'язання, втілення задуму; перевірка і доопрацювання варіанту розв'язання. При цьому основними циклами вважаються наступні: розуміння сутності задачі; побудова задуму розв'язання; вирішення задачі згідно з вихідними умовами, що містяться в задачі; тобто типовий творчий процес включає всі три основні цикли: розуміння – задум – розв'язання.

Аналіз процесу розв'язування творчої задачі здійснюється у співвідношенні функціонування стратегій і тактик мисленнєвої діяльності при розумінні умови задачі і особливо при розробці задуму її вирішення. Стратегія, будучи системою проектування і реалізації задуму розв'язання проблеми, є унікальним утворенням, відображає в розробленій конструкції як особистісні характеристики того, хто вирішує задачу, так і конкретні особливості самої задачі.

Геніальність В. О. Моляко як творчої особистості виявляється, зокрема, в розробці системи КАРУС, яка ґрунтується на основних принципах творчості природи: принципах аналогізування (пошуку аналогів), комбінування і реконструю-

вання (пошуку антиподів) і була розроблена спочатку в рамках психологічної концепції технічної конструкторської діяльності, а потім виявилась цілком прийнятною для реалізації стосовно різних сфер творчої мисленнєвої діяльності: художньої, педагогічної, комунікативної та ін. Оскільки її інструментарій дозволяє успішно вирішувати творчі задачі не лише в різних сферах діяльності, але і в різного роду ускладнених умовах: при дефіциті (надлишку) часу, інформації, при обмеженнях і раптових заборонах.

В процесі дослідження конструкторської мисленнєвої діяльності В. О. Моляко виокремив п'ять основних стратегій: стратегія аналогізування, стратегія комбінування, стратегія реконструювання, універсальна стратегія і стратегія «випадкових» підстановок.

Стратегія пошуку аналогів пов'язана з реалізацією вже відомих і раніше використовуваних об'єктів, їх частин чи блоків. З метою побудови задуму вирішення задачі можуть залучатись більш чи менш віддалені аналоги. До того ж аналоги можуть бути настільки віддаленими, що їх скоріше можна вважати антиподами. Тоді мова буде йти про використання стратегії реконструювання, коли здійснюється трансформація, переконструювання, так би мовити, антагоністичного характеру.

Стратегія комбінування ґрунтується на використанні широкого спектру дій, пов'язаних із різного роду поєднань і роз'єднань блоків об'єктів чи їх частин, трансформації структурних і функціональних характеристик елементів комбінування.

Універсальна стратегія пов'язана з більш чи менш рівномірною реалізацією аналогізуючих, комбінаторних і реконструюючих дій. Про стратегію «випадкових» підстановок можна говорити, коли задум розв'язання задачі конструюється ніби без плану, за якимись випадковими орієнтирами, за відсутності домінуючої тенденції.

Реалізація стратегій творчої мисленнєвої діяльності спрямована на побудову шуканої конструкції, пов'язаної з вирішенням актуальної задачі, що, як правило, має в своїй основі трансформацію образів: «праобраз» – «прообраз» – «образ-орієнтир» – «ведучий образ» – «образ – передпроект» – «образ-проект» – «образ-рішення» [24].

Розроблена В. О. Моляко психологічна система творчого тренінгу КАРУС спрямована на розвиток творчої мисленнєвої діяльності особистості в різного роду ускладнених умовах. Свою назву вона отримала за виявленими у дослідженнях стратегіями творчої мисленнєвої діяльності: ком-

бінування – аналогізування – реконструювання – універсальний підхід – спонтанні (випадкові) дії.

У загальному вигляді технологія реалізації системи КАРУС передбачає кілька стадій. На стартовій, діагностичній стадії досліджуваний має самостійно розв'язати ряд задач. За підсумками аналізу отриманих результатів розробляється гіпотетична стратегія формування його готовності до творчої мисленнєвої діяльності. На наступній стадії досліджуваному пропонується вирішити нову серію задач, аналогічних попереднім, але складніших, застосовуючи почергово стратегії аналогізування, комбінування, реконструювання, універсальну і «випадкових» підстановок. На третій стадії здійснюється остаточний контроль рішення і за його результатами реалізується більш цілеспрямований тренінг за кожною із стратегій.

З метою розвитку творчого мислення за умов різного роду екстремальності та невизначеності В. О. Моляко розробив низку спеціальних методів: часових обмежень, раптових заборон, швидкісного ескізування, нових варіантів, інформаційної недостатності, інформаційної перенасиченості, абсурду, ситуаційної драматизації, реалізація яких дозволяє сформулювати у людини психологічну готовність до розв'язування творчих задач

в ускладнених умовах. Нині це є дуже актуальним як стосовно різних вікових груп, так і відповідно різних сфер діяльності.

Висновки. Адекватне розуміння сприйманої інформації в складних умовах може в решті решт зберегти людині життя (особливо під час бойових дій чи в умовах окупації). Важливо також на кожному з етапів вирішення актуальної задачі вірно оцінювати структурні і функціональні характеристики знайдених елементів конструювання, на основі чого вибудовується шуканий її розв'язок. Особливо це стосується етапу вивчення початкових умов задачі та формулювання шуканих умов на базі стартових, заданих. Зрозуміло, що від цього залежить те, наскільки точною буде побудова задуму вирішення задачі, наскільки створена конструкція відповідатиме усім заданим вимогам, в якій мірі вдасться нейтралізувати деформуючий вплив екстремальності та інформаційної невизначеності на процес розв'язування актуальної творчої задачі.

Перспективи. В подальшому передбачається розробка методичних засобів та емпіричне дослідження особливостей розв'язування задач старшокласниками в процесі творчого мислення за умов інформаційної невизначеності.

Список літератури:

1. Аршинов В. И. На пути к наблюдателю-конструктору инновационной сложности. *Инновационная сложность*. СПб.: Алетей, 2016. С. 15-38.
2. Асмолов А. Г., Шехтер Е. Д., Черноризов А.М. Преадаптация к неопределенности как стратегия навигации развивающихся систем: маршруты эволюции. *Вопросы психологии*, 2017. № 4. С. 3-26.
3. Битюцкая Е. В. Структура и динамика образа трудной жизненной ситуации. *Вопросы психологии*, 2020. №3. С. 116-131.
4. Василюк Ф. Е. Психология переживания. М.: Изд-во Моск.ун-та, 1984. 240 с.
5. Гришина Н. В. Процессуальный подход в психологии личности. Психология личности: Пребывание в изменении / Под ред. Н.В.Гришиной. СПб.: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2019. С.117-154.
6. Гусельцева М. С. Психология и новые методологии: эпистемология сложного. *Психологические исследования: электронный научный журнал*, 2015. Т. 8. № 42.
7. Гусельцева М. С. Рождение субъективности из духа человекознания. *Вопросы психологии*, 2018. № 1. С. 3-16.
8. Зеньковский В. В. Проблема психической причинности. Киев, 1914. 408 с.
9. Знаков В. В Психология понимания мира человека. М.: ИП РАН, 2016. 488 с.
10. Знаков В. В. Новый этап развития психологических исследований субъекта. *Вопросы психологии*, 2017. №2. С. 3-16.
11. Костромина Н. В. Процессуальный подход в психологии. Психология личности: Пребывание в изменении / Под ред. Н. В. Гришиной. СПб.: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2019. С. 55-84.
12. Крюкова Т. Л. Психология совладающего поведения: современное состояние и психологические, социокультурные перспективы // *Вестник КГУ им. Н. А. Некрасова*, 2013. № 5. С.184-188.
13. Леонтьев Д. А. Что дает психологии понятие субъекта: субъектность как измерение личности // *Эпистемология и философия науки*. 2010. Т. 25. № 3. С. 136-153
14. Леонтьев Д. А. Психологические ресурсы преодоления стрессовых ситуаций: к уточнению базовых конструктов // *Психология совладающего поведения* : Мат-лы II Междунар. науч.-практ. конф., Кострома, 23-25 сент. 2010 г. Т. 2. Кострома: КГУ им. Н. А. Некрасова, 2010. С. 40-42.
15. Леонтьев Д. А. Самореализация личности: теоретические контексты и жизненный смысл. Психология личности: Пребывание в изменении / Под ред. Н. В. Гришиной. СПб.: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2019. С.283-303.

16. Марцинковская Т. Д. Культура и субкультура в пространстве психологического хронотопа. М.: Смысл, 2017. 271 с.
17. Моляко В. А. Творческая конструкторология (пролегомены). К.: Освіта України, 2007. 388 с.
18. Одинцова М. А. Психология жизнестойкости. Учеб. пособ. М.: Флинта, 2015. 296 с.
19. Поддьяков А. Н. Неопределенность в решении комплексных проблем. Человек в ситуации неопределенности / Гл.ред. А. К. Болотова. М.: ТЕКС, 2007. С. 177-193.
20. Поддьяков А. Н. Преднамеренное создание трудностей и совладание с ними. *Психологические исследования*: электронное научное издание, 2008. №1(1).
21. Сергиенко Е. А. От когнитивной психологии к психологии субъекта. *Психологический журнал*, 2007. № 1. С. 17-27.
22. Сергиенко Е. А. Проблема соотношения понятий субъекта и личности. *Психологический журнал*, 2013. Т. 34. № 2. С. 5-16.
23. Смирнов С. Д. Прогностическая направленность образа мира как основа динамического контроля неопределенности. *Психологический журнал*. 2016. Т. 37. № 5. С.5-13.
24. Творча діяльність в ускладнених умовах / В.О.Моляко та ін. За заг. ред. В. О. Моляко. К., 2007. 308 с.
25. Турчин В. Ф. Феномен науки. Кибернетический подход к эволюции. М.: Словарное издательство ЭТС, 2000. 368 с.

Tretiak T.M. THE TASKS SOLVING IN THE PROCESS OF CREATIVE THINKING IN THE CONDITIONS OF INFORMATIONAL UNCERTAINTY

The principle of uncertainty as a characteristic of the functioning of nature is considered. Objectively and subjectively determined determinants of overcoming informational uncertainty are analyzed. Attention is focused on the procedural approach to uncertainty. In this regard the peculiarities of the correlations of structural, functional and structural-functional construction of actual images are taken into account. In particular, it is emphasized that the possibility of constructing one's own reality ("personal information storage") is based on an irresponsible attitude to the analysis of current information. The structure and dynamics of a complex life situation are considered. The structure of the process of creative task solving and the KARUS creative training system developed by V. O. Molyako, its diagnostic and developmental potential for the purpose of forming the psychological readiness of an individual to solve creative tasks under conditions of extremity and informational uncertainty are presented. The characteristics of creative thinking stages and phases of and the features of the KARUS system implementation are presented. It was concluded that adequate understanding of perceived information in difficult conditions can ultimately save a person's life (especially during hostilities or under occupation). It is also important at each of the stages of solving the actual problem to assess correctly the structural and functional characteristics of the found elements of construction, on the basis of which the sought solution is built. This especially applies to the stage of the initial conditions of the problem studying and formulating the sought conditions on the basis of the starting, given ones. It is clear that this depends on how accurate the construction of the idea of solving the problem will be, how created structure will meet all the specified requirements, to what extent it will be possible to neutralize the deforming influence of extremity and information uncertainty on the process of the actual creative task solving.

Key words: creative thinking, task, information, strategy, informational uncertainty.